

tepav

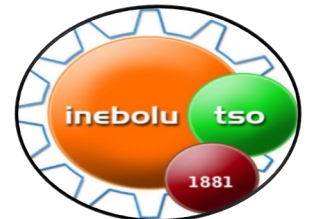
türkiye ekonomi politikaları araştırma vakfı

Akademik
Danışmanlar
Projesi

Akademik Danışmanlar Projesi

Kastamonu Analizi

"Bu Sunum, TOBB ve TEPAV Ortaklığında Yürütülen Akademik Danışmanlar Projesi Kapsamında Kastamonu Akademik Danışmanı: Doç. Dr. Orhan KANDEMİR, Tarafından Hazırlanmıştır. İçerik Tamamen Akademik Danışmanın Sorumluluğunda Olup, TOBB ve TEPAV'ın Görüşlerini Yansıtmak Zorunda Değildir."

İçerik

- Sosyal ve ekonomik yapı
- Sektör bazlı analizler

Sosyal ve ekonomik yapı

- Nüfus ve Göç
- Büyüme
- Dış Ticaret
- Sektörel Kredi Kullanımı ve Karşılıksız Çek Tutarı
- İstihdam
- Yatırım Teşvik
- Yaşam Endeksi
- Ortalama Günlük Kazanç
- Girişim Sayısı

NÜFUS:

Kastamonu ili toplam nüfusu, 2020 yılında 376.377 iken, 2021 yılında 375.592'dir.

Kastamonu'nun toplam nüfusu son 10 yılda Türkiye ortalamasının ve aynı bölgede yer aldığı Sinop ve Çankırı İllerinin oldukça altında arttı.

Bölge	2012	2021	Artış (%)
Türkiye	75.627.384	84.680.273	11,97
İstanbul	13.854.740	15.840.900	14,34
Ankara	4.965.542	5.747.325	15,74
<i>Kastamonu</i>	359.808	375.592	<i>4,39</i>
Çankırı	184.406	196.515	6,57
Sinop	201.311	218.408	8,49

GÖÇ: Alınan Göç, Verilen Göç ve Net Göç

Kastamonu ili 2020 yılında aldığından daha fazla göç vermiştir. 2020 yılında bölge illerinin net göç düzeyleri de negatif olup, Kastamonu İli eksi 1.151 net göç düzeyi ile Çankırı ve Sinop İlleri arasında yer almaktadır.

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre Göç Verileri (2020)					
Bölge Adı	Nüfus	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (Binde)
İstanbul	15.462.452	328.632	381.654	-53.022	-3,42
Ankara	5.663.322	153.162	141.165	11.997	2,12
Kastamonu	376.377	14.177	15.328	-1.151	-3,05
Çankırı	192.428	9.955	12.614	-2.659	-13,72
Sinop	216.460	10.292	11.070	-778	-3,59

GÖÇ: En çok Göç Alınan ve Verilen İller

Kastamonu ili 2020 yılında, en fazla göçü İstanbul'dan alırken yine en fazla göçü aynı ile vermiştir.

2020 yılında İstanbul'a verdiği göç toplam verilen göçün % 32,67' sini, aldığı göç toplam alınan göçün %40,35' ini oluşturuyor.

Kastamonu İli 2020 yılı : Alınan Göç: 14.177 , Verilen Göç: 15.328 , Net Göç: -1.151

Kastamonu ilinin diğer illere verdiği-aldığı göç, kişi, 2020

Kastamonu'nun diğer illerden aldığı göç, kişi

Kastamonu İlının diğer illere verdiği göç, kişi

1	İstanbul	5720
2	Ankara	1095
3	Samsun	463
4	Karabük	419
5	Sinop	346
6	Kocaeli	322
7	Zonguldak	255
8	Çorum	224
9	Çankırı	218
10	İzmir	191

İstanbul	5008
Ankara	1529
Samsun	618
Kocaeli	494
Karabük	422
Bursa	327
Sinop	307
Zonguldak	292
Çankırı	288
İzmir	273

BÜYÜME: Cari fiyatlarla Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (2009 bazlı) (1000 TL), 2010-2019

Kastamonu ilinin GSYİH'sı 2010 yılında, 4,63 milyar TL iken, 2019 yılında yaklaşık % 300 artarak 18,57 milyar TL'ye yükselmiştir. Fakat aynı dönemde %332 artış oranına sahip Türkiye genelinin gerisinde kalmıştır.

Kastamonu İli bölge illerinden, Sinop ve Çankırı'dan daha yüksek Gayrisafi Yurtiçi Hasıla değerine sahip olmasına karşın, 2010-2020 döneminde GSYİH artış performansı Çankırı İlinin gerisinde kalmıştır.

Cari fiyatlarla Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (2009 bazlı) (1000 TL)				
Yıllar	Türkiye	Kastamonu	Çankırı	Sinop
2010	1.167.664.479	4.631.766	2.116.036	2.518.872
2015	2.350.941.343	8.095.304	4.149.372	4.303.302
2020	5.046.883.307	18.567.235	9.832.100	8.259.206
Performans: Artış Oranı (2010-2020)(%)	332,22	300,87	364,65	227,89

BÜYÜME: Kişi başı GSYH değerleri, 2010-2020

Kastamonu ilinin kişi başına GSYİH'sı 2010 yılında, 12.847 TL iken, 2020 yılında yaklaşık % 282,46 artarak 49.134 TL'ye yükselmiştir.

Bu durumun sonucu olarak; 2010 yılında, Kastamonu İlinin kişi başına gayrisafi yurt içi hasıla değeri Türkiye ortalamasından %19,53 daha düşük iken, bu olumsuz fark 2020'de az da olsa azalarak % 18,82'ye düşmüştür. Kastamonu İli bölge illerinden, Çankırı'dan daha düşük kişi başına GSYİH değerine sahiptir.

Kişi başına Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (2009 bazlı) (TL)					
Yıllar	Türkiye	Kastamonu	Çankırı	Sinop	Kastamonu-Türkiye Farkı (%)
2010	15.964	12.847	11.624	12.474	-19,53
2015	30.056	21.834	22.768	21.061	-27,36
2020	60.525	49.134	50.653	37.999	-18,82

DIŞ TİCARET: 2020-2021

Kastamonu İli, 2020 yılında ihracat bakımından TR82 bölgesinde ilk sırada yer alırken, 2021 yılında salgına rağmen %25 düzeyinde bir artış yakalayarak bölge illeri arasında yine ilk sırayı yakalamıştır. Bölge illeri 2021 yılı içerisinde dış ticaret fazlası vermiştir.

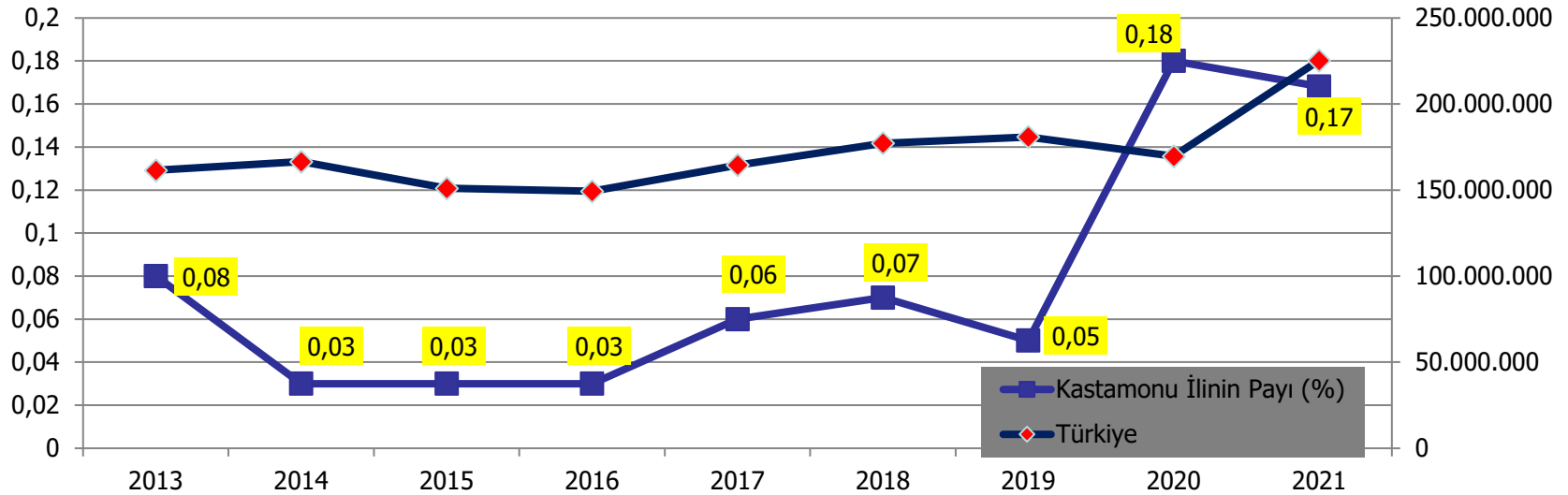
İhracat-İthalat (1000 ABD Doları) , yıllık, 2020-2021

Yıllar	Türkiye		Kastamonu		Çankırı		Sinop	
	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
2020	169.637.755	219.516.807	302.499	149.194	232.222	133.051	29.981	9444
2021	225.291.385	271.424.473	378.864	165.707	269.044	177.626	34.380	8.085
İhracat performansı: 2020-2021 (%)	32,81		25,24		15,86		14,67	
Dış Denge (2021)	-46.133.088		213.157		91.418		26.295	

DIŞ TİCARET: 2013-2021

Kastamonu İli İhracatının Seyri (1000 ABD Doları)

Yıllar	Türkiye	Kastamonu	Kastamonu İlinin Payı (%)
2013	161.480.915	129.290	0,08
2014	166.504.862	43.813	0,03
2015	150.982.114	42.803	0,03
2016	149.246.999	43.797	0,03
2017	164.494.619	92.534	0,06
2018	177.168.756	124.748	0,07
2019	180.832.722	94.494	0,05
2020	169.637.755	302.499	0,18
2021	225.291.385	378.864	0,17

KREDİ KULLANIMI VE KARŞILIKSIZ ÇEK

Kastamonu'da 2021 yılı on ikinci ayında sektörel krediler içerisinde en büyük payı Ziraat ve Balıkçılık almıştır. Kredilerin takibe dönüşüm oranı en yüksek olan sektörler İnşaat ile toptan ticaret ve komisyonculuk sektörleridir. Sektörel bazda takipteki alacakların toplam nakdi krediler içerisindeki payı Kastamonu İli için, 2,14 olup, bu oran birinci sırada olan ve 13,86 orana sahip Kütahya'nın oldukça altındadır.

Kastamonu 'da sektörel kredi dağılımı, 2021-12

Sektörler	Kredi Tutarı (bin TL)	Takipteki Kredi Tutarı (bin TL)	Kredi Performans (%)
Gıda Meşrubat ve Tütün	121.846	3.161	2,53
İnşaat	183.548	35.472	16,20
Metal ve İşlenmiş Maden	163.494	16	0,01
Finansal Kuruluşlar	2.733	65	2,32
Tekstil ve Tekstil Ürünleri	140.604	1.343	0,95
Toptan Ticaret ve Komisyonculuk	277.978	18.181	6,14
Turizm	82.532	3.837	4,44
Ziraat ve Balıkçılık	1.083.709	21.241	1,92
Enerji	14.857	401	2,63
Denizcilik	325	0	0

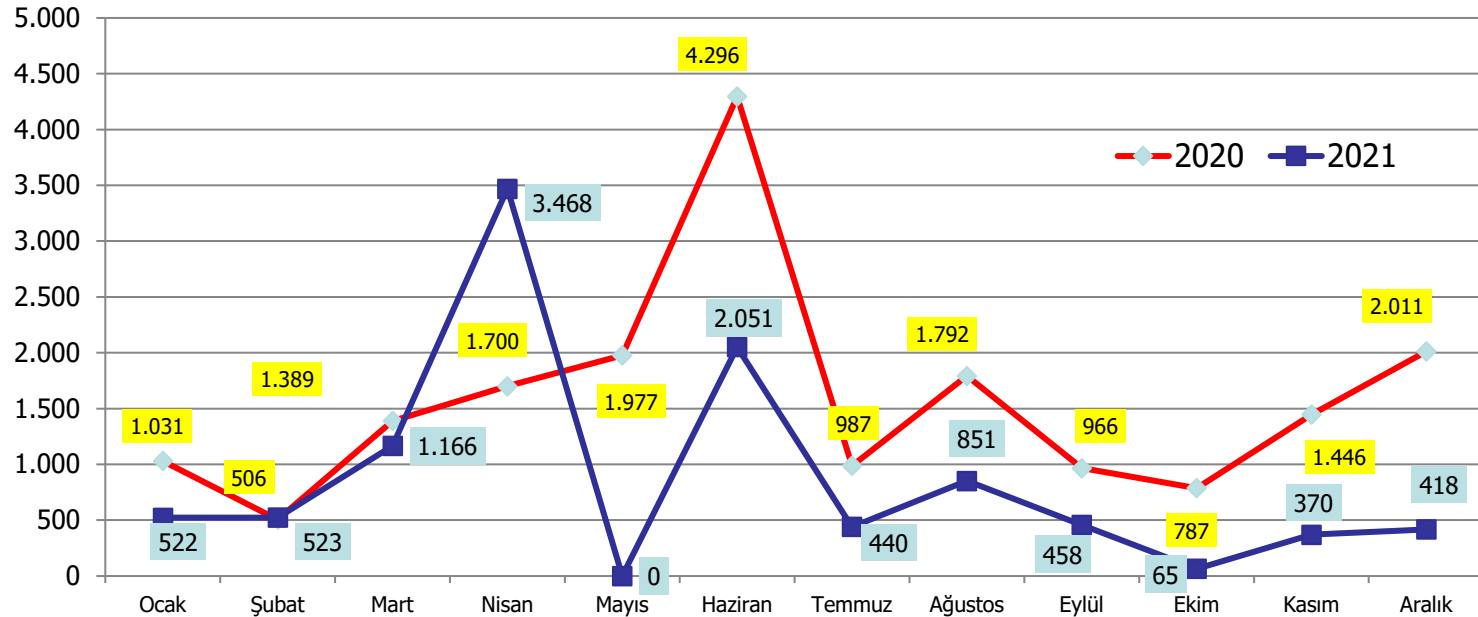
Kaynak: BDDK Fintürk

Not:Performans oranı (Takibe dönüşüm oranı): Takipteki alacakların toplam nakdi krediler içerisindeki payını göstermektedir.

KARŞILIKSIZ ÇEK

Kastamonu'da 2020 yılında karşılıksız çek tutarı, Haziran ayında zirve yapmış daha sonra düşüş eğilimine girmesine karşın yıl sonu tekrar artış eğilimine girmiştir. 2021 yılının Ocak ayında oldukça düşük düzeyde olan karşılıksız çek tutarı, gittikçe artarak Nisan Ayında bir önceki yılın iki katını aşmıştır. Daha sonra tekrar düşüş eğilimine girmiş, Haziran ayında yükselmesine karşın tekrar düşmüştür.

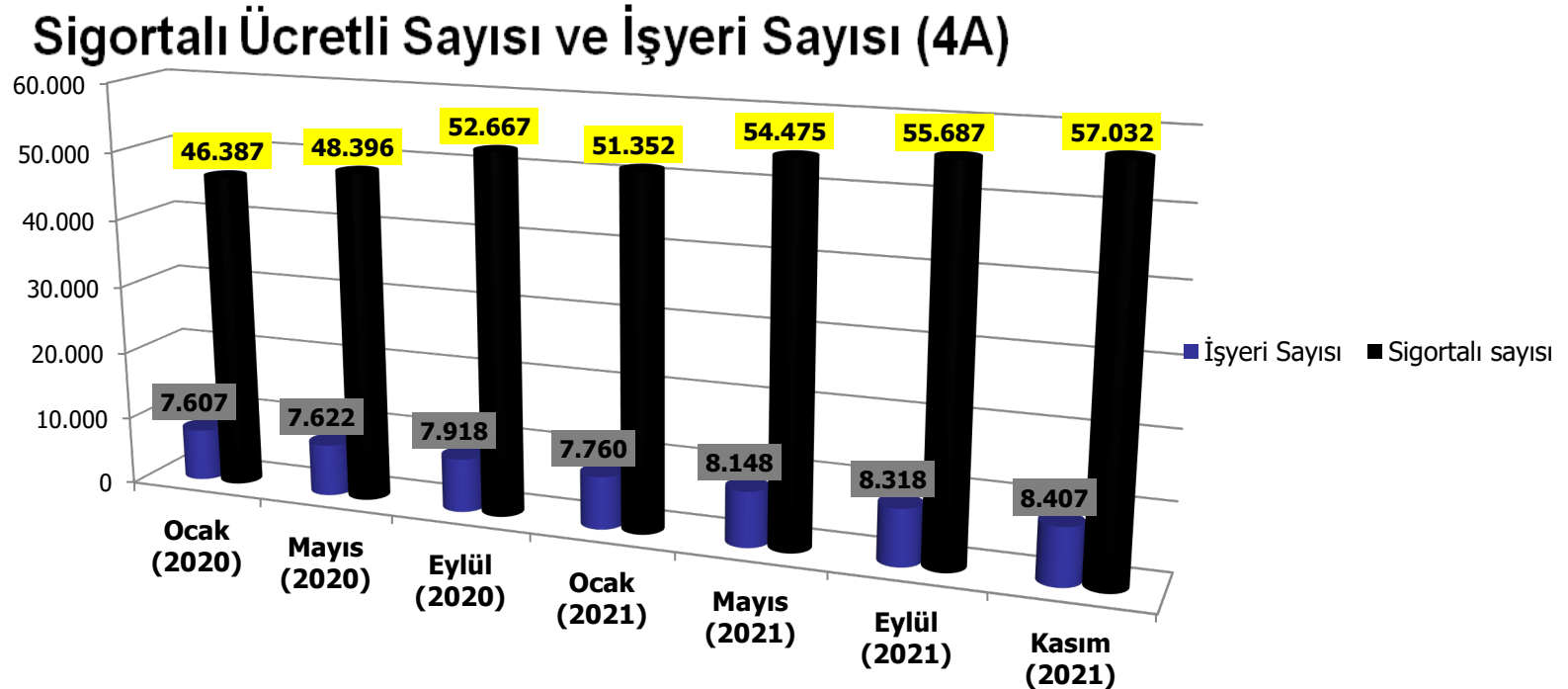
Karşılıksız Çek Tutarı-Bin TL. 2020-2021

İSTİHDAM:

Ücretli çalışan istihdamına ve işyeri sayısına pandeminin olumsuz etkisi çok fazla yansımamıştır. 2000 yılının Ocak ayında 46.387 olan 4/A çalışan sayısı, Kasım/2021 'de 57.032'ye yükselmiştir. Aynı dönemde işyeri sayısı 7.607'den 8.407'ye yükselmiştir.

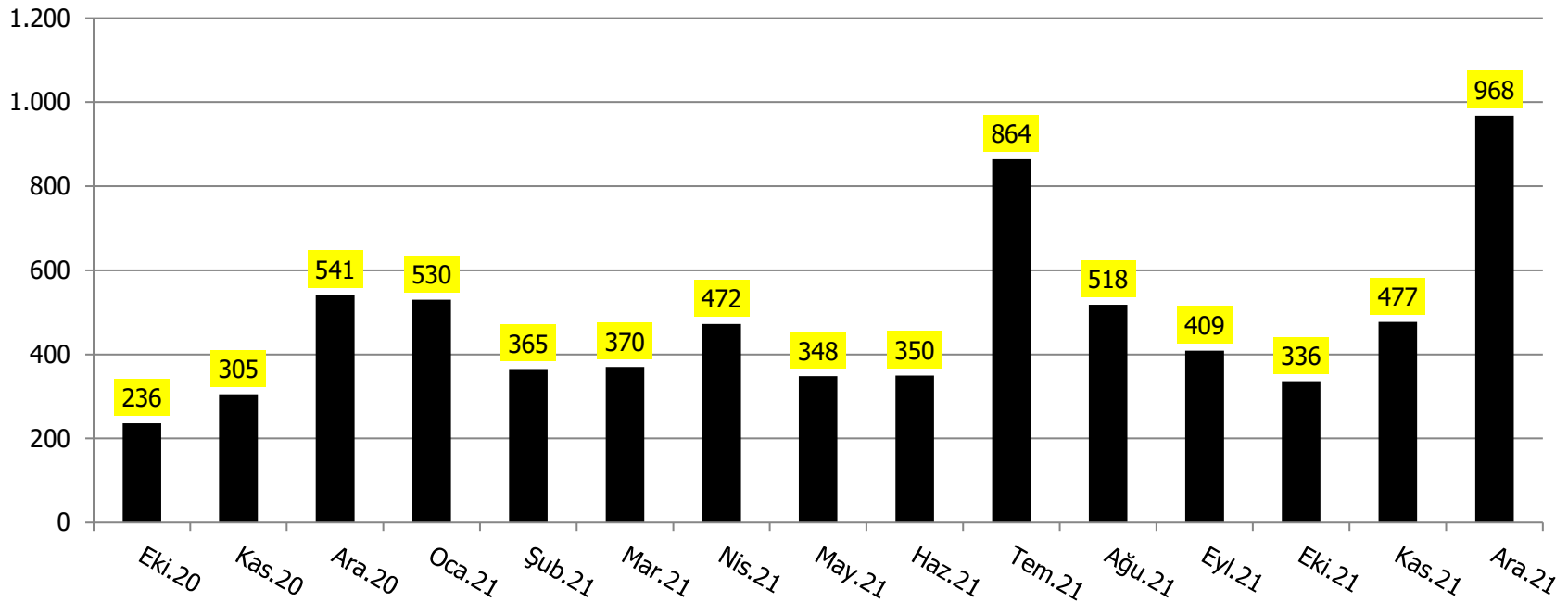
Çalışan Sayısı ve İşyeri Sayısı Kastamonu, aylık, Mayıs 2019 –Mayıs 2021

İSTİHDAM:

İşsizlik ödeneğine başvurular Ekim/2020’de 236 kişi olmasına karşın, Aralık ayında 541 kişiye yükselmiştir. 2021 yılı ilk altı ayında düşme eğiliminde olmasına karşın, Temmuz 2021 itibarıyla sıçrama yaparak 864 kişi olarak gerçekleşmiştir. Daha sonra tekrar düşme eğilimine girmiştir. Fakat Aralık/2021’de son bir yılın en yüksek seviyesi olan 968’e ulaşmıştır.

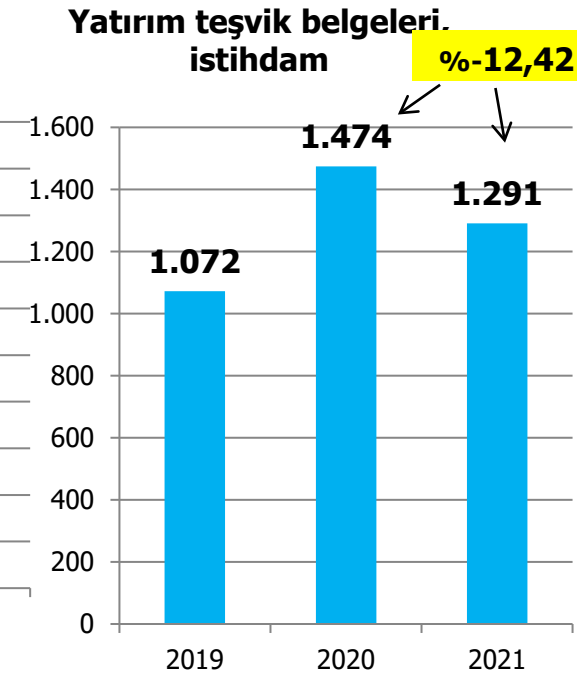
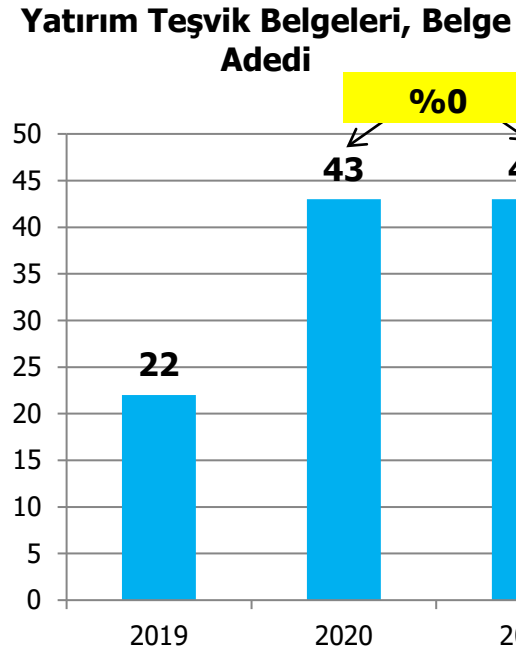
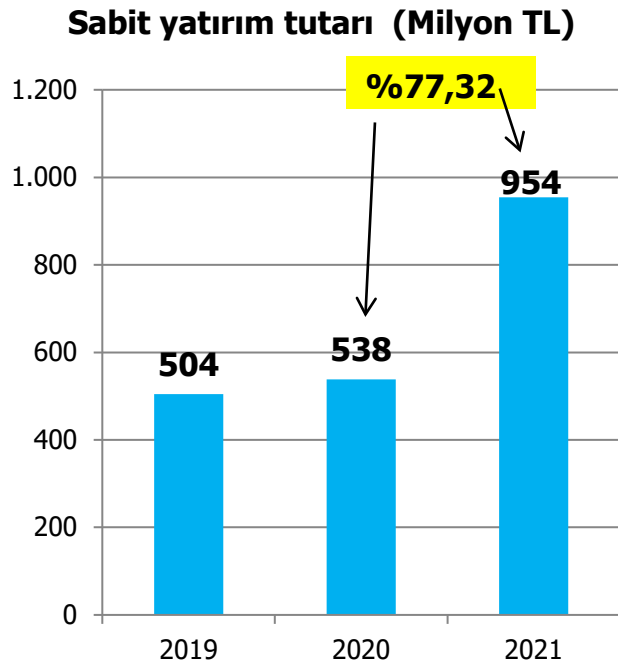
Kastamonu, aylık, Ekim 2020 –Mayıs 2021

İşsizlik sigortası başvurusu

YATIRIM:

Kastamonu'da, 2021 yılında sabit yatırım tutarı, 2020 yılına göre, %77,32 artarken, yatırım teşvik belgeleri aynı kalmış, istihdam ise %12,42 azalmıştır.

2019-2021 yatırım teşvik belgeleri, sabit yatırım tutarı, istihdam

YAŞAM ENDEKSİ:

Kastamonu İlının bir refah göstergesi olan yaşam endeksi bağlamında en güçlü olduğu alan birinci sırada olduğu çevre iken, en zayıf olduğu alan 55. sıra ile alt yapı hizmetlerine erişimdir.

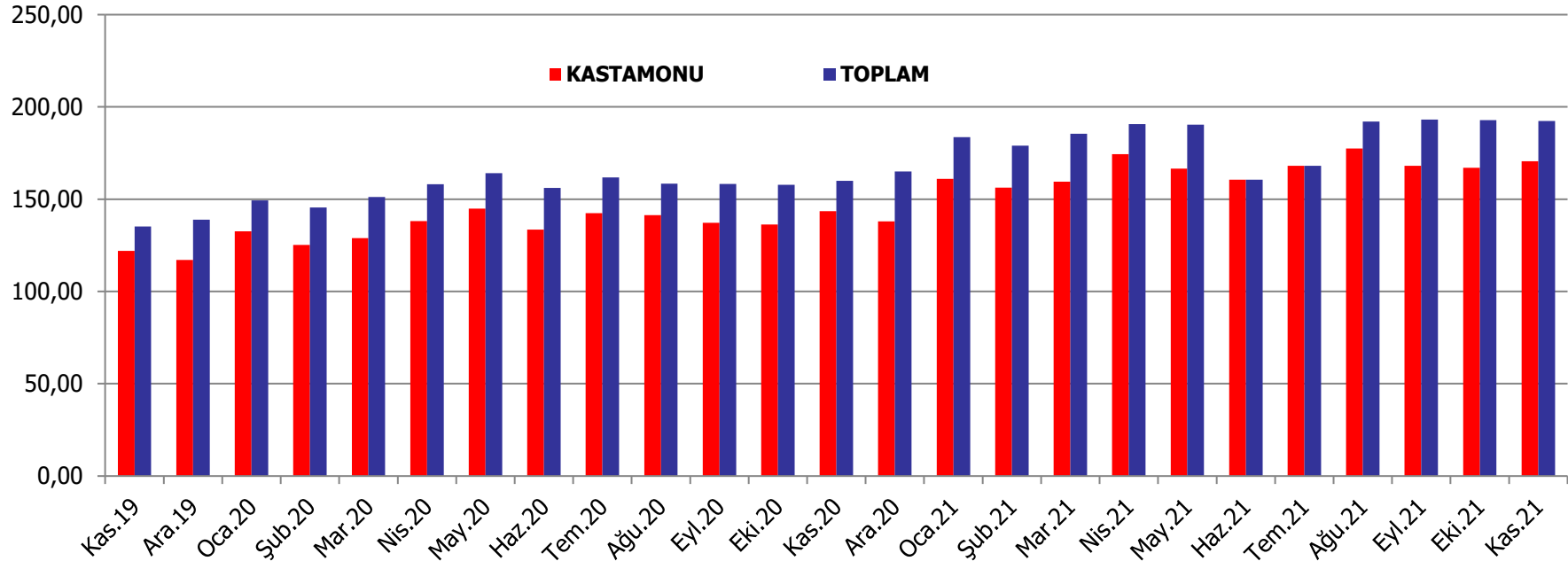
Kastamonu İli ve Bölge İllerinin Yaşam Endeksi Sıralaması ve Endeks Değerleri, 2015

İller	Genel endeks		Konut		Çalışma hayatı		Gelir ve servet		Sağlık		Eğitim	
	Sıra	Endeks	Sıra	Endeks	Sıra	Endeks	Sıra	Endeks	Sıra	Endeks	Sıra	Endeks
Sinop	11	0,627	2	0,9304	30	0,6083	32	0,4645	51	0,5822	32	0,6026
Çankırı	22	0,5982	10	0,8635	54	0,5378	28	0,4849	34	0,6418	45	0,5487
Kastamonu	36	0,5673	16	0,8448	44	0,5744	38	0,4505	46	0,6001	37	0,5897
Isparta	1	0,6745	4	0,9059	13	0,6582	19	0,5267	1	0,8408	2	0,737
Türkiye Ort.*		0,5247		0,677		0,5411		0,4022		0,5943		0,5324
İller	Çevre		Güvenlik		Sivil katılım		Altyapı hizmetlerine erişim		Sosyal yaşam		Yaşam memnuniyeti	
	Sıra	Endeks	Sıra	Endeks	Sıra	Endeks	Sıra	Endeks	Sıra	Endeks	Sıra	Endeks
Sinop	17	0,688	2	0,786	31	0,444	64	0,3253	27	0,4654	1	1
Çankırı	35	0,6238	11	0,734	17	0,486	59	0,3654	42	0,4104	6	0,8834
Kastamonu	1	0,8111	39	0,6344	33	0,4401	55	0,3707	40	0,421	43	0,5036
Isparta	20	0,6732	13	0,7336	46	0,4176	24	0,5204	7	0,6109	13	0,7951
Türkiye Ort.*		0,5906		0,6173		0,4194		0,4368		0,4233		0,5374

ORTALAMA GÜNLÜK KAZANÇ:

Kastamonu İlinde, ortalama günlük kazanç düzeyi Türkiye ortalamasının altında kalmasına karşın, genel olarak artış eğiliminde olmuştur. Örneğin Kasım/2019'da 121,98 TL. iken, Kasım/2021'de 170,56 TL.'ye yükselmiştir. Aynı dönemde Türkiye genelinde bu rakamlar 135,18 TL. ve 192,32 TL. olarak gerçekleşmiştir.

Kastamonu İli ve Türkiye Geneli Ortalama Günlük Kazanç Düzeyi: Kasım/2019-Kasım/2021

GİRİŞİM SAYISI:

Kastamonu İlinde, girişim sayısı 2010-2020 döneminde yaklaşık %10,33 artarken, yaklaşık %24,57 artış oranına sahip Türkiye genelinin gerisinde kalmıştır.

Kastamonu İli ve Türkiye Girişim Sayıları: 2010-2020 Dönemi

Yıllar	2010	2015	2020	Artış oranı (2010-2020) (%)
Türkiye	3.266.911	3.498.586	4.095.218	24,57
Kastamonu	16.743	16.200	18.472	10,33

Kaynak: TÜİK

Sektör bazlı analizler

- Sektörel dağılım
- Tarım
- Hayvancılık
- Turizm
- İnşaat
- Eğitim
- Sağlık
- Rekabet Gücü Yüksek Sektörler

SEKTÖREL DAĞILIM:

Türkiye geneli ile karşılaştırdığımızda; Kastamonu İlinde Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık Sektörünün payının Türkiye ortalamasının oldukça üzerinde olduğu görülmektedir. Buna karşın, sanayi ve hizmetler sektörlerinin payı görece daha düşüktür.

**GSYH'nin sektörlere göre dağılımı, %, Kastamonu ve Türkiye
(Gayrisafi yurt içi hasıla, iktisadi faaliyet kollarına (A10) göre-Cari fiyatlarla)-2019**

	Tarım, ormancılık ve balıkçılık	Sanayi	İnşaat	Hizmetler	Bilgi ve iletişim	Finans ve sigorta faaliyetleri	Gayrimenkul faaliyetleri	Mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri	Kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	Diğer hizmet faaliyet.
Türkiye	7,13	24,19	5,99	27,07	2,88	3,54	7,27	5,88	13,68	2,37
Kastamonu	19,16	18,60	5,59	17,63	0,33	1,93	9,11	3,34	21,87	2,44

TARIM:

Kastamonu, toplam işlenen tarım alanı bakımından TR82 Bölgesinde Çankırı İlinden sonra ikinci sıradadır. Bitkisel üretim bakımından bölge illerinde tahıllar ön planda olmasına karşın, Kastamonu İlinde, Meyveler, içecek ve baharat bitkileri yetiştiriciliği de görece önemlidir.

İşlenen tarım alanı istatistikleri, TR82 Bölgesi illeri, 2020

TR82 Bölgesi illerinin Türkiye'nin toplam işlenen tarım alanı içindeki payları %

Türkiye'nin toplam işlenen tarım alanı içindeki payları %

Kastamonu	0,69
Çankırı	1,05
Sinop	0,38

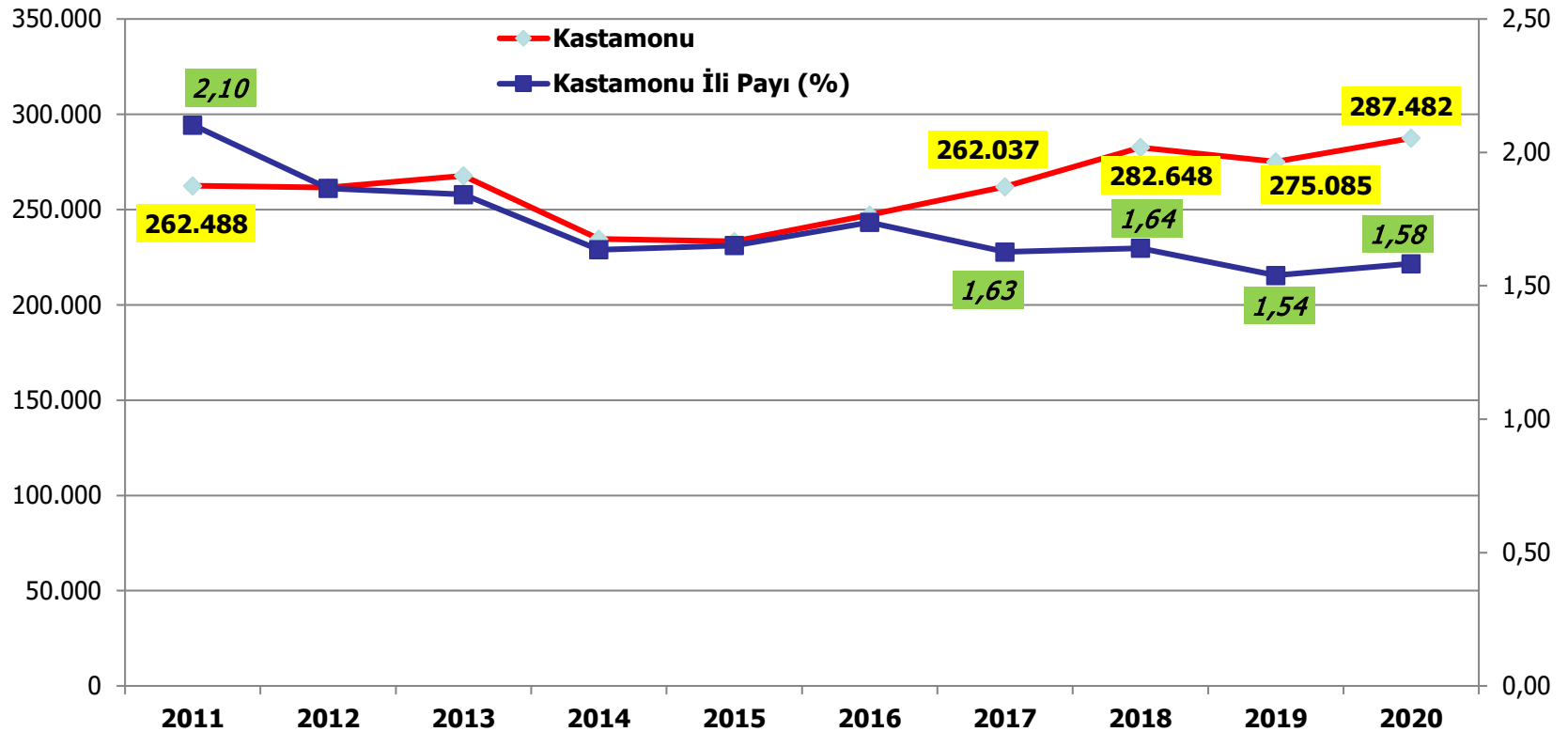
Bitkisel üretim faaliyetine göre işlenen tarım alanı, ilin kendi içerisindeki toplam tarım alanlarından alınan pay, %

TR82 Bölgesi	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin alanı	Sebze bahçeleri alanı	Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	Süs bitkileri alanı
Kastamonu	88,134	3,333	8,528	0,005
Çankırı	97,157	2,221	0,622	0,000
Sinop	92,087	3,955	3,959	0,000

HAYVANCILIK:

Kastamonu İli, büyükbaş hayvan sayısı 2011 yılında 262.488 iken, 2020 yılında 287.482'ye yükselmiştir. Fakat bu dönemde İlin Türkiye genelindeki payı %2,10'dan 1,58'ye düşmüştür.

Büyükbaş hayvan sayısı (baş) , 2011-2020

TURİZM:

2020 yılında Kastamonu'da bulunan turizm belgeli konaklama tesislerine geliş sayısı 61.474 olmuştur.

Merkez ilçe hariç tutulursa, İlçe bazında Taşköprü, İnebolu ve Pınarbaşı ilçeleri ilk sıralarda yer almakta olup, yabancı gelişlerinde ise Daday ilk sıradadır.

Bir önceki yıla göre ilçeler açısından turizm işletme belgeli konaklama tesislerinde tesislere geliş ve geceleme oranlarının değişimi, 2020

TURİZM İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİNDE TESİSLERE GELİŞ, GECELEME, ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ VE DOLULUK ORANLARININ İLLERE VE İLÇELERE GÖRE DAĞILIMI (2020)									
İLÇELER	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			DOLULUK ORANI(%)		
	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM	YABANCI	YERLİ	TOPLAM
Daday	85	1 989	2 074	243	3 228	3 471	0,38	5,01	5,39
İnebolu		4 849	4 849		5 470	5 470	0,00	15,94	15,94
Merkez	658	44 312	44 970	1 272	71 453	72 725	0,37	20,92	21,29
Pınarbaşı		2 910	2 910		6 880	6 880	0,00	86,87	86,87
Taşköprü		4 913	4 913		5 611	5 611	0,00	31,17	31,17
Tosya	25	1 733	1 758	27	3 943	3 970	0,08	10,95	11,03
Toplam	768	60 706	61 474	1 542	96 585	98 127	0,31	19,23	19,54

TURİZM:

2020 yılında salgının etkisiyle Kastamonu'da bulunan turizm belgeli konaklama tesislerine geliş sayısı önceki yıla göre, %16,88 düşerken, geceleme sayısı, %14,31, doluluk oranı yaklaşık %39 düşmüştür.

Bir önceki yıla göre turizm işletme belgeli konaklama tesislerinde tesislere geliş ve geceleme oranlarının değişimi, 2020

KASTAMONU İLİ TURİZM İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİ GELİŞ, GECELEME VE DOLULUK ORANI 2019-2020 DEĞİŞİMİ			
	TESİSE GELİŞ SAYISI (Toplam)	GECELEME (Toplam)	DOLULUK ORANI (%) (Toplam)
2019	73955	114511	32,20
2020	61474	98127	19,54
Değişim (%)	-16,88	-14,31	-39,32

İNŞAAT:

Konut satışında Kastamonu İlinin payı istikrarlı bir seyir izlerken, son bir yılda konut fiyatları artış oranı ,Türkiye ortalaması altında kalmıştır.

Konut Satış Sayıları-2021												
Aylar	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Türkiye	70.587	81.222	111.241	95.863	59.166	134.731	107.785	141.400	147.143	137.401	178.814	226.503
Kastamonu	323	317	394	367	281	495	511	562	668	560	759	1.027
Kastamonu İli Payı (%)	0,46	0,39	0,35	0,38	0,47	0,37	0,47	0,40	0,45	0,41	0,42	0,45

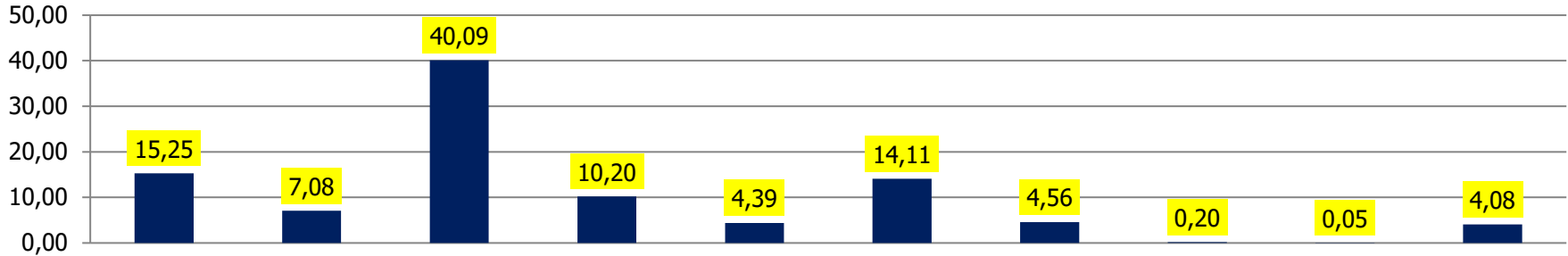
Konut Fiyat Endeksi (KFE), 2020/12-2021/12									
Yıllar	2020-12	2021-06	2021-07	2021-08	2021-09	2021-10	2021-11	2021-12	Artış Oranı (2020 Aralık - 2021 Aralık) (%)
Türkiye	154,90	180,20	185,30	192,60	198,80	209,90	229,10	247,20	59,59
TR 10 (İstanbul)	135,20	152,70	156,80	163,50	170,00	182,20	201,40	220,40	63,02
TR 51 (Ankara)	149,30	170,20	174,30	180,10	185,90	197,00	215,30	232,50	55,73
TR 82 (Çankırı, Kastamonu, Sinop)	159,00	187,80	191,20	197,10	198,80	209,30	226,00	241,40	51,82

EĞİTİM:

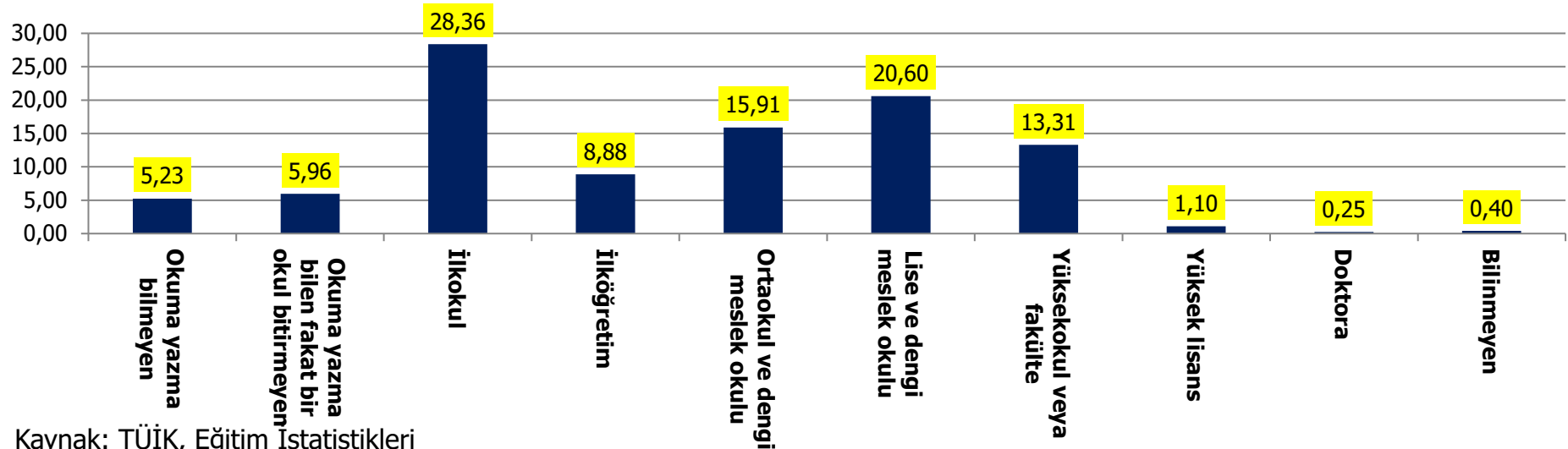
2008 yılı ile kıyaslandığında Kastamonu'da nüfusun eğitim seviyesi yükselmiştir.

Bitirilen eğitim durumu, 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus, %, 2008-2019

2008

2020

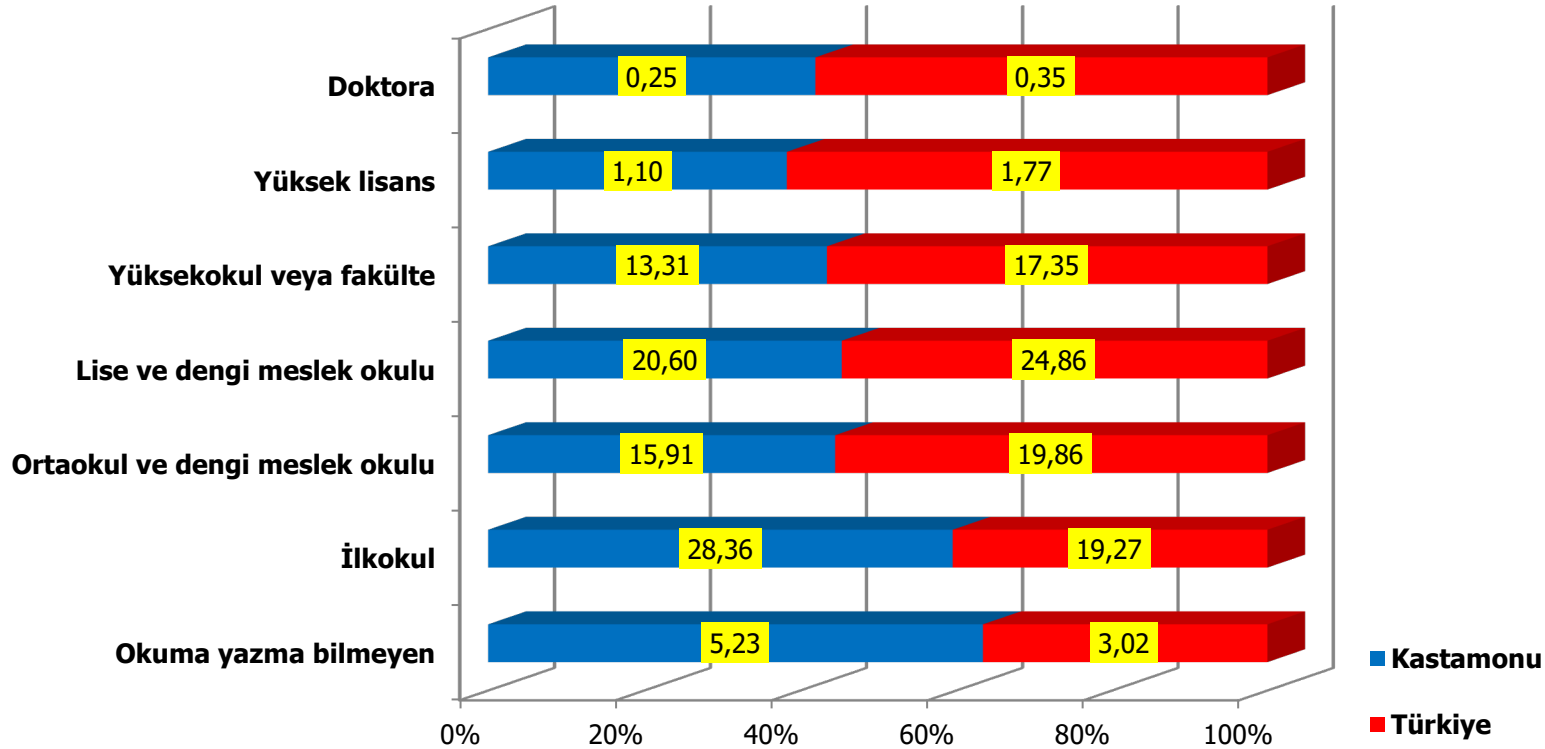

Kaynak: TÜİK, Eğitim İstatistikleri

EĞİTİM:

2020 yılı itibari ile Kastamonu İli lise ve üstü eğitimde Türkiye ortalaması altında kalmıştır.

Bitirilen eğitim durumu, 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus, %, 2020

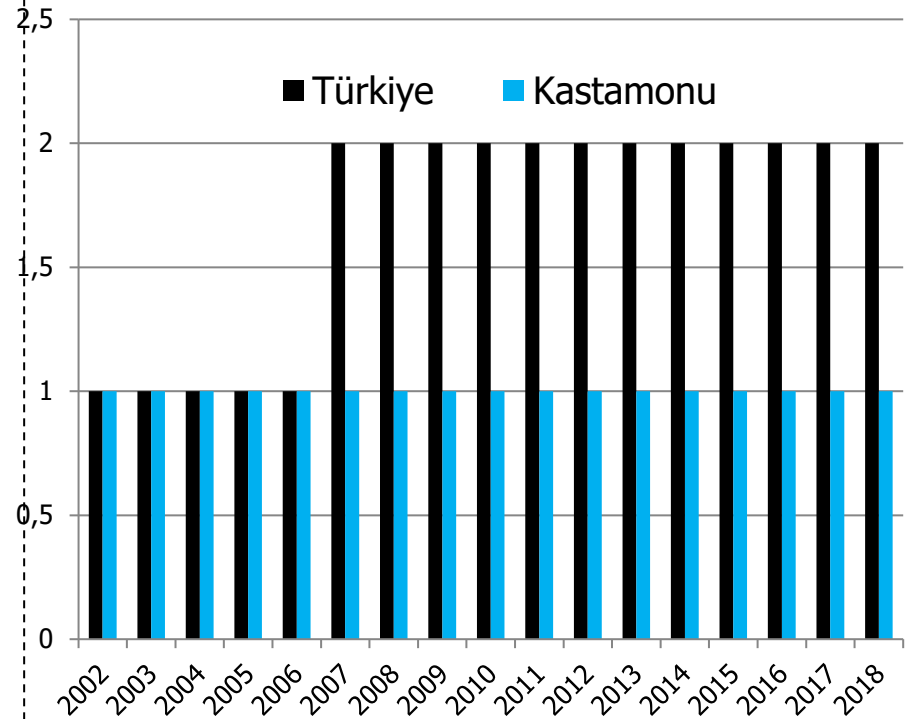
SAĞLIK:

Hastane yatak sayısı artış eğilimde;2002-2018 döneminde, yatak sayılarında yüzde 4'lük bir azalış (2002 yılı: 1147, 2018 yılı: 1100) yaşanmıştır. Bin kişi başına düşen hekim sayısı Türkiye'de 2 iken Kastamonu'da 1'dir.

**Hastane yatak sayısı, Kastamonu
2002-2018**

**Bin kişi başına düşen toplam hekim sayısı,
Kastamonu ve Türkiye
2002-2018**

Rekabet Gücü Yüksek Sektörler:

Rekabet Gücü Yüksek Sektörler:

İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Sektörler	Birinci Rekabet Gücü Yüksek Öncelikli Sektör	İkinci Rekabet Gücü Yüksek Öncelikli Sektör	Üçüncü Rekabet Gücü Yüksek Öncelikli Sektör	Diğer
Orman Endüstrisi	Sunta MDF Kontraplak İmalatı	Mobilya İmalatı	Kapı, Doğrama İmalatı	Masif Ahşap
Tekstil	Konfeksiyon	-	-	-
Tarım ve Hayvancılık	Entegre Et Üretimi	Entegre Sat. Ve Sat. Ürn.	Tarımda Elde Edilen Ürünlerin İşlenmesi	-
Madencilik	Bakır Madeni	Mermer Madeni	-	-
İnşaat	Betonarme Yapı	Büyük Ölçekli Altyapı	Kuşak Ölçekli Altyapı	-
Ticaret	Toptan Ticaret	Perakende Ticaret	-	-
Turizm	Otel İşletmeciliği	Kış Turizmi	Yaz Turizmi	Eko Turizmi
Sağlık	Hastane Yatırım	Medikal	-	-